

DEMOCRACIA

À

ERNESTO VENDRELL

Les cases de la llibertat

La memoria de D. Víctor Balaguer transporta el pensament a les dugues institucions que van compartir les energies de la seva vida: el Parlament i la Biblioteca-Museu.

Com pertenyia a aquella generació romàntica del any 68, creia que el règimen constitucional, el Parlament, implantaria definitivament la Llibertat entre els homes. Quand portant el nom de Vilanova entraba al Palau de les Corts i es trobava reunit am tots els altres diputats d'Espanya, més d'una vegada debia pensar en l'obra que en aquell instant complian els Parlaments del món civilisat. Perque era d'aquella generació confiada i creienta en la influencia omnipotent de la llei parlamentaria. La llei confeccionada pel diputat del poble habia de canviar l'estat social. Erro comú a els homes públics dels Estats moderns. Encare entusiasmat d'haver arrencat el poder de manar a la voluntat monàrquica, candorosament somiaven que la nova soberania del poble donant-se la llei a si mateix bastaria a implantar la justícia entre els homes. Y els Parlaments no cessaban de promulgar i de teixir lleis: les Constitucions, els Còdigs de la propietat i de la familia, els Còdigs del comerç, els Còdigs dels castigs anaban accoplant-se i entrellassant-se de tan maravillosa manera que al home polític habia de produir-se la il·lusió d'haver realment reunit els homes en justas relacions de Dret.

Pero el Parlament habia promés la Llibertat, l'Igualtat, la Fraternitat, i després de tantes lleis i d'haver consignat els nombrosos drets de l'home, s'havia oblidat de respectar-li el dret elemental a la vida; es veia que després d'haver proclamat l'Igualtat devant la llei, les desigualtats il·legítimes anaban multiplicant-se més i més i que l'humanitat, de tot aquest erro de la llei consa-

el sigle passat.—No era doncs per la llei que la transformació humana envers la Llibertat es conseguiria.

No era tampoc D. Víctor Balaguer home per comprendre aquest canvi de l'evolució reformadora. Pero es d'admirar en ell el tino divinatori que el guià, dotant a Vilanova—precisament el poble que l'ellegia per l'obra parlamentaria—dotant-la d'una

Biblioteca Museu. Ell inconscientment, canviaba aixís, junt am tot el sigle l'obra lliberal a fer. Prou de Parlaments, prou lleisladors. La voluntat múltiple del poble no avançaba pas més que la voluntat absoluta. Sempre d'un modo i de l'altre, entre l'estat de Llibertat, entre la vida generosa, variada, incoercible i l'home s'hi atravesaba la fórmula mecànica i artificial d'una imposició. Els Palaus del Parlament deixaban de ser, com tampoch ho habian sigut els Palaus del rei, les cases de la Llibertat.

Doncs a cercar-la en el coneixement, en l'Instrucció, en l'ensenyança de la Ciència i les emocions de l'Art, fa en

aquest punt la veu dels reformadors. Perque realment la Ciència, am les interpretacions especials i exactes dels fenòmens naturals llibera al home de l'ignorancia i del mal, el reconcilia am les forces de la Naturalesa i li dona lliure energia i confiança de viurer. Perque la nova Filosofia que s' deriva de la Ciència el sustrau de les supersticions, dels dogmes, de les imposicions absolutes i donant-li una síntesis explicativa del misteri de la vida li suministra una direcció per les propies energies. Perque la Literatura y l'Art l'inician a la Belleza de la realitat i a les imaginacions ideals que s'hi superposan, fent de la vida un espectacle total ahont les

ERNESTO VENDRELL EN SU GABINETE DE ESTUDIO

grant una organiscació d'interés, ne surtia exhausta de sentiment fraternal. Assobre d'aixó, per obra de la funció parlamentaria, els homes se dividian en partits, s'enregistaban en colles i els interessos mesquins d'aquestes absorvian individus fent-els-hi perdre tota capacitat d'independencia i d'idealitat personal.

L'obra doncs de lliberació i de justícia que s'havia volgut accomplir per medi de la revolució contra l'autoritat absoluta, no s'havia pas lograt. La situació era cuasi equivalenta i el progrés obtingut, tan mínim, que no pagaba l'esforç de tantes generacions revolucionaries com va presenciar